

DISSERTATIO INAUGURALIS IVRIDICA,
DE

IVRE MVLIERVVM
QVIBVS
EXPRESSA HYPOTHECA
A
MARITO CONSTITVTA EST,

NOSTRIS:

Daß die Weiber, wenn sie wegen ihres eingebrachten Gu-
tes genugsam gesichert seyn wollen, vom Manne ein aus-
drücklich Unterpfind haben müssen.

QVAM

PRAESIDE

DN. CONR. WILH. STRECKERO,
ICTO,

FACVLT. IVR. ET IVDICII ELECTOR. PROVINCIALIS AS-
SESS. PROF. COD. P. O. ET DECANO, NEC NON
CIVIT. SYND. ET CONSVLE PRIMAR.

PRO LICENTIA

SVMPOS IN VTROQVE IVRE HONORES DOCTORALIA
MORE MAIORVM CAPESSENDI,

DIE XVI. SEPT. ANN. MDCCXXXVII.

ERVITORVM DISQVISIONI EXPOSVIT

IO. CHRISTOPHORVS ANDORF,

NVMBVRGENSIS.

FRANCOI. ET LIPSIAE, CIO IO CCLIV.

Bayern
Staatsbibliothek
München

I. N. D. N. I. C.

§. I.

Bona mulierum triplicis generis sunt : Vel dotalia, vel paraphernalia vel receptitia. Ratione omnium diversis juribus gaudent. Dotis traditæ fit dominus revocabilis maritus, ita ut si in rebus fungibilibus consistat, eandem quantum ad corpora irrevocabiliter acquirat, sub obligatione tamen vel eadem ipsa vel eorum æstimationem finito matrimonio restituendi. Sin vero in non-fungibilibus consistit revocabile ejus dominium acquirit *L. 42. ff. de jure dot. L. 9. C. de R. V. L. 25. ff. de usufr. leg.* Uxor tamen dominium naturale retinet, ita ut in bonis ejus manere censeatur *dos L. 4. ff. de collat. L. 30. C. de jure dot.* Unde etiam

A 2

iam

iam ubi de præjudicio mariti agitur, v. g. bey Vermögen-Steuern, inter bona mariti non computatur à *L. 21. § 4. ff. ad munic.* neque periculum dotis regulariter sustinet à *L. 12. §. 9. C. de R. ux. Aff.*

§. II. Uxor vero propter dotem sequentibus munita est juribus, nempe jure retentionis in bonis mariti *arg. l. 29. C. de jure dot.*; tacita hypotheca, & prælatione, vi cujus jure Romano tam intuitu ipsius dotis, quam augmenti ejus præfertur omnibus creditoribus hypothecariis anterioribus simplicibus, expressam aut tacitam hypothecam habentibus. Jure autem Saxonico communi, tantum tacitam hypothecam anteriorem habentibus. *L. 12. §. 1. C. qui pot, in pign. Const. El. 24. P. II.* quod privilegium incipit à tempore copulæ Sacerdotalis in Saxonia, aut existentis augmenti dotis, & locum habet etiam si sciens marito debitis obæratu nupserit, vi *Dec. El. 6.* si res dotales adhuc in natura extant easdem vindicare potest imo usuræ dotis non restitutæ vice alimentorum cum sorte in una classe collocantur. Denique in ipso feudo, ratione dotis in subsidium tacitæ hypothecæ & retentionis jure fruitur, per *Ord. Pr. vet. Tit. XLV. §. 11. 12.*

§. III. Intuitu bonorum paraphernalium, quæ

quæ uxor præter dotem marito intulit ejusque administrationi commisit, & quorum fructus, inprimis si uxor dotem non habeat, in usus suos convertere potest. HVLDER. ABETEN. *de Jure paraphernal.* §. 31. 32. in securitatem uxorum jus tacitæ hypothecæ tam de jure communi civili quam Saxónico antiquo, sed sine prælatione iisdem datum est. *L. f. C. de pass. conv.* At incipit hoc jus, non sicut in dote ex tempore copulæ Sacerdotalis, sed ex tempore illationis, CARPZOV. *P. 2. c. 24. def. 3.*

§. IV. Propter bona receptitia, quæ uxor ad maritum non intert, sed sibi quoad proprietatem usumfructum & administrationem reservat, nullo privilegio utitur, sed si à marito dilapidata sunt, simplicibus ac communibus creditoribus tantum annumeratur & videntur potius consumpta à marito eidem mutuo data ORD. PR. SAX. *Tit. XLIII. §. 2. verb. Da sie aber.* ubi tamen sponte quilibet intelliget, quod si ea omnia in custodia mariti fuerint, & adhuc extent, uxor easdem sicut paraphernalia & dotalia bona vindicare possit, quia hæc actio omnibus dominis quorum res extant orto concursu datur, ergo nec uxores deterioris conditionis esse debent quam quilibet extraneus tertius creditor, conf. DN. BERGERI *disfert. de*

A 3

discr.

discrimine bonorum uxoris, qui omnia hactenus exposita ulterius deduxit.

§. V. In Saxonia tamen Electorali per *Ord. Proc. Rec.* hæc jura mulierum quodam modo restricta sunt, quandoquidem iisdem non modo jus prælationis, ratione dotis, ademptum *ad Tit. XLIII. §. Sehen und ordnen.* Sed etiam tam ratione ejusdem quam paraphernalium bonorum jus tacitæ hypothecæ sublatum *ad Tit. XLV. §4. verb. : Insonderheit soll denen Eheweibern weder respectu paraphernalium noch respectu dotis dergleichen ferner zustehen, sondern dieselben, wenn sie sich nicht durch eine ausdrückliche gerichtliche special hypotheek prospiciret, sich einiges Pfand- oder Vorzugs-Recht vor andern Gläubigern in keine Wege anzumassen haben.* Equidem tacitæ hypothecæ per varia postea promulgata specialia Mandata Potentissimi, imprimis *d. d. 24. Sept. 1734.* prolongatæ sunt vel deficiente alia noviore lege etiam mulieribus adjudicari imposterum in concursibus creditorum maritorum illata jure tacitæ hypothecæ queunt. Attamen incertum est, quamdiu hoc jus sit duraturum, cum non restitutæ sed saltem prorogatæ sint.

§. VI. Optime ergo sibi prospiciunt scæminæ,

na, quæ vel ante consummationem matrimonii vel durante eodem eo adigunt maritos, ut expressam constituent ratione illatorum hypothecam. Quod enim cogi ad hoc possint mariti, etiam si de eo nihil ab initio convenerit, maxime si non sunt possessionati, & metus dilapidationis imminet certissimum est. *c. 7. X. de don. int. vir. & ux.* multisque præjudiciis tam in consistoriis incidenter, quam coram foro seculari, non obstante hac prolongatione tacitarum hypothecarum satis confirmari posset.

§. VII. Constitui ergo de jure uxoris, cui expressa hypotheca ratione illatorum constituta est, hic agere, & præcipuas huc pertinentes quæstiones attingere. Occasionem dedit huic themati calus non vulgaris omnino, qui in hunc usque diem coram concredita meæ directioni Præfectura *Illustris Comitum de HOTM, domini mei gratiosi, Drugisensi* inter H. T. & N. J. ventilatur, & in quo jam diversimode responsum est. Qui cum ad decisionem eorum, quæ in subsequentibus attingam apprime faciat, eundem breviter præmittam: Inierat scilicet quidam maritus cum conjugæ suæ pacta dotalia, quibus confitebatur eandem sibi summam 85. florenorum Misenesium intulisse, & in hanc sum-

summam, nec non ob donationem propter nuptias, quam tamen non hac appellatione insigniverat, sed einen *Nuszug* appellaverat, nec non in securitatem vaccæ, cum vitulo, insimul promissæ, eidem hypotheca expressa prædium suum obligaverat. Postea is maritus suum fundum uxori oppignoratum alienaverat, his tamen conditionibus, ut uxor partem quartam pretii emptionis deductis debitis, & partem quartam fructuum quotannis acciperet, quæ reservata uxori etiam per aliquod tempus fuerunt exsoluta, ea vero mortua ex pactis dotalibus frater ejus contra tertium possessorem pertinentiarum quarundum ejus prædii agebat, & jus hypothecæ prosequabatur.

§. VIII. Peracta probatione & reprobatione sequebatur ab *Illustri Ordine Jctorum Lipsiensium*, Menſe Octobris superioris anni, sententia, hujus tenoris: Daß Kläger dasjenige, so ihm zu erweisen auferleget, und er sich angemasset, zur Nothdurfft erwiesen, derowegen Beklagter das verpfändete Grund-Stück, so lange, bis Kläger wegen 85. fl., so dessen verstorbene Schwester, Maria Schmidin, ihrem Ehemanne, Christian Schmidin, zugebracht, desgleichen die in der Ehebestiftung verschriebenen 25. fl., nebst dem Interesse

esse mora von Zeit der erhobenen Klage, auch einer Ruh und Kalbe, vollkommen befriediget, abzutreten und einzuräumen schuldig. Additis rationibus: Dieweil Kläger durch die bey dem Beweise inducirten Documente, und zwar aus der zwischen Christian Schmieden und dessen Ehe-
weib Anno 1694. aufgerichteten Ehestiftung sub A. fol. 19. seq. daß die leßtern auf dem Fall, wenn er vor ihr versterben möchte, ihr eingebrachtes Erbe, soviel er wirklich davon zu seinen Händen bekommen, welches, daß es 85. fl. betragen, ex Docum. sub C. erscheinet, aus seinem Guth zu Stolzenhahn nicht alleine wieder erlangen, sondern ihr auch noch darüber 25. fl. wie auch eine Ruh und Kalb, so sie zu ihm gebracht, ihr gefolget werden solle, darneben er zu ihrer Sicherheit sein sämmtliches Vermögen, in specie aber sein Guth zu Stolzenhahn, welches er von Hannß Derteln erkauffet, mit Obrigkeitlichem Consense, zum ausdrücklichen Unterpfande eingesetzt, weiter aus dem Docum. sub D. und E. daß zu sothanen Dertelischen Guthe, die in dem II. Beweis = Articul specificirten Grund-Stücke gehöret, und Anno 1682. Schmid überkommen, folglich Anno 1694. mit verhypotheciret, solche

B

aber

aber Beklagter in dem Anno 1726. getroffenen Kaufe sub B. überkommen, dargethan. Darwider Beklagter vermittelst des angetretenen Gegen-Beweises fol. 43. seq. nichts ausgeführet, in Betrachtung der Vorwand, als besitze er die verpfändeten Stücke nicht, per Docum. & depositum genugsam elidiret, und wenn gleich per modum permutationis das verpfändete Guth getrennet, und ein und anderes davon an Michael Rähfen, und so weiter an andere, gegeben, dennoch unlängbar, und von Beklagten im 13. Gegen-Beweis Artic. selbst angeführet, j. resp. test. ad art. reprob. n. seq. fol. 69. daß er davon gewisse Felder, Holz und Wiesen possidire, daherowider ihn, als tertium possessorem, die actio hypothecaria um so viel mehr fundiret, weilen die hypothecaria individua, und das ganze Guth, nebst Zugehörungen, zur Versicherung eingesezet, daneben auf die Exceptionem excussionis & ordinis um deswillen kein Absehen zu richten, weilen eines theils selbige bey einer hypotheca fundi specialiter oppignorati cessiret, andern Theils Beklagter nicht einmahl beygebracht, noch seine articulos reprobatorias darauf gerichtet, daß des verstorbenen Schmidts hinterlassene Erben in dem

dem Stande, daß Kläger sich an selbigen zu erholen vermöge, wie denn auch die in dem 20. und folgenden Beweis=Articul vorgegebene *tacita remissio* und Schenkung ungegründet, und so wenig *ex sola taciturnitate* zu vermuthen, als von Gegentheilen erweislich gemacht, und deswegen eine ausdrückliche Erklärung und Renunciation erfolgen müssen; Ferner Klägers verstorbenen Schwester der Schmidin eher nicht, als *post mortem mariti*, so vor 4. Jahren erfolget, ein *jus agendi* erwachsen, folglich das *tempus praescriptionis* davon, nicht aber ab *actu oppignorationis* zu computiren. Im übrigen Kläger die über den 29. 30. 38. 39. 40. 41. 42. und 44. Gegen= Beweis=Articul deferirten Ehd fol. 95. wirklich abgeschworen, und die darinne enthaltene *Exceptiones* abgelehnet, daher zwar wider Beklagten eine *Condemnatoria* zu sprechen.

§. IX. *Interposita vero Leuteratione, Inclyta Facultas Vitebergensis* savebat reo, eundemque Mense Decembr. superioris anni prorsus absolvebat ab actione, sequentibus ex rationibus: Diemeil 1) Christian Schmidt seiner Frauen nur sein Büchlein zu Stolzenhahn fol. 20. verpfändet, 2) dessen vornehmstes Stück aber an Be-

kagten niemahlen gekommen / sondern durch obge-
 dachten Schmieden an andere vertauschet worden;
 hingegen 3) daß die von Schmieden zurück behaltene
 und dem Beklagten überlassene Felder wahrhaffte
 Pertinencien solchen Hütthgens / und darzu in perpetu-
 um geschlagen gewesen / nicht beygebracht ist / viel-
 mehr 4) das Widerspiel aus der absonderlichen Ver-
 tauschung des Hütthgens / und Schlagung derer Fel-
 der zu dem ertauschten Guthe fol. 68. b. / erhellet / zu-
 dem 5) die verstorbene Schmiedin / nach ihres Man-
 nes Tode / dasjenige / was ihr in dem von Beklagten
 mit ihrem Ehemanne getroffenen Contracte verschie-
 ben worden / angenommen / und genossen / demnach
 solchen Contract facto ipso genehm gehalten / das ih-
 renthalben darinnen abgehandelte acceptiret / und
 sich derer Ansprüche / wenn sie dergleichen darwider
 machen können / begeben / allenfalls 6) Kläger / da
 Beklagter das eigentlich verschriebene Haupt Gut
 nicht bestzet / vor allen Dingen des Verkaufers Er-
 ben / imgleichen 7) den Besizer des Haupt Guts
 executiren müste / wenigstens 8) Beklagtem die Com-
 pensation auf die Begräbnüß Kosten / welche Kläger
 fol. 93. zugesichet / und nur das Quantum in Zweifel
 ziehet / nicht gänzlich abgeschnitten / sondern diesfalls
 ein Quantum ex officio gesetzt werden sollen. So
 ist nach Inhalt Unsers Urtheils billig erkannt worden.

§. X. Rem ipsam quod attinet, dispositum
 quidem in ORD. PROC. SAX. *Recogn. ad Tit. XLIV.*
 §. 7. nullam generalem hypothecam aut extrajudi-
 cialem,

cialem, quæ alias conventionalis dicitur, contra tertium possessorem, aut in concursibus creditorum ullius effectus esse. Constat etiam hypothecam generalem, si quis certam rem semel elegerit, non præjudicare reliquis creditoribus in speciali hypotheca *MÉVIVS P. II. Dec. 285.* & eum, qui generalem simul habet cum speciali, prius specialem excutere debere, antequam generali utatur *L. 2. C. de pignor.* Verum, quemadmodum hypotheca extrajudicialis extra concursum contra ipsum debitorem hodiernum adhuc effectus suos exerit, ita & generalem hypothecam in re speciali constituere licet, i. e. non opus est, ut summa indicetur, ob quam quis hypothecam uxori in re certa constituat, sed ita generaliter dici potest: velle quæquam uxori suæ ratione omnium, quæ jam intulerit, aut adhuc illatura sit, ædes vel fundum certum hypothecæ nexu supponere: Cujus is est effectus, ut res certa oppignorata, tamdiu in nexu maneat, donec de omnibus sit satisfactum. Ita in allegato præjudicio, etiam ratione vaccæ & vituli, cujus nulla certa æstimatio est, pignoris jus adjudicarunt auctori *Lipsenses J. Cti.*

§. XI. Afficit ejusmodi specialis expressa hypotheca in securitatem dotis constituta, tam ip-

lum fundum oppignoraturn, quam pertinentias ejusdem, quia pertinentiae semper fundum sequuntur, licet non nominatae, & pro parte rei sint *MB. vivs Part. II. Dec. 196. L. 47. 48. 78. pr. ff. de contr. emt.* Talesque pertinentiae praelumuntur in dubio omnia adjacentia, & quae olim ab eodem domino unacum alio fundo possessa sunt *L. 13. §. f. ff. de Aet. Emt. MENOCH. Praef. L. III. Pr. 99. num. 10.* aut quae uno pretio emta *L. 91. §. f. ff. de legat. 3.* Ergo non interest, an in perpetuum quidam agri fundo principali fuerint consociati, sed sufficit proximum possessorem easdem cum illo una possedisse, nec apparere contrarium, & quod separati fuerint, siquidem hypotheca specialis durat, licet res in aliam formam mutata sit *L. 16. §. 2. ff. de pignor.* Aliam tamen sententiam amplexi sunt *Domini Vitebergenses* in allegatis §. 9. rationibus *n. 3.* ubi eo respexisse videntur an fundi à reo possessi in perpetuum praedio mariti defuncti fuerint adjecti, hocque deficiente reum absolverunt.

§. XII. An vero non prius excutiendi sint possessores fundi principalis antequam uxor ad pertinentiarum possessores pervenire queat, dubia res est. In genere cessare beneficium excussionis & ordinis in hypothecis expressis recte asseruerunt

Lipfien.

Lipfienfes allegatis in rationibus, quia hypothe-
ca est causa individua, quæ omnes res æqualiter, non
pro rata saltem afficit, & interest semper credito-
rum, ne in plures debitores distingvantur. E-con-
tra verò *VVittebergenses* eo progrediuntur, ut non
solum possessores fundi principalis, sed & heredes
venditoris, ad quos tamen personaliter tantum ob-
ligatos, in obligatione reali hypothece prorsus
non respicitur, prius excutiendos esse putaverint.

§. XIII. Multo magis in aprico est, non o-
pus esse, ut uxor, cui expressa hypothea constitu-
ta est, prius maritum excutiat, siquidem eum ipsum
in finem de jure hoc reali sibi prospexisse videtur,
ne cum conjuge, qui semper beneficio competen-
tiæ gaudet *L. 17. §. 1. L. 20. ff. de Rejud.* sibi res sit, sed
rem obligatam habeat, in qua plus cautionis est,
quam in persona, adeoque quemvis possessorem
ejus, tanquam legitimum defensorem rei conveni-
re queat, quemadmodum alias, ubi ex causa mu-
tui oppignorata res aliqua immobilis, statim ejus
possessor nobis respondere tenetur licet contra de-
bitorem principalem nondum actum sit. Bene-
ficiū enim excussionis regulariter accessorie tan-
tum obligatis datur. *Nov. 4. Cap. 1.* At res oppi-
gnorata non accessorie obligatur, sed principaliter
& cu-

& cumulative, ergo possessor ejus neque accessorie obligatur.

§. XIV. Ubi vero tertius possessor ab uxore vel ejus heredibus convenitur, compensat omnia, quæ eadem ipsi debet, id quod ex natura omnium actionum & compensationis fuit, quippe quæ ipso jure contingit, etiam contra privilegiatos creditores a *L. f. ff. L. 3. C. de compens.* Hic vero, ut illud moneam, monet sententia Dn. *VVittebergensium*, in quorum *rationibus num. 8.* hæc admissa etiam, propter sumtus in funus mortuæ foeminae, cui expressa hypotheca constituta fuerat, erogatos, & recte quidem, nam impensæ funeris semper ex hereditate deduci debent *L. 45. ff. de religiof. & maritus* in specie non aliter quam quatenus dotem retinet, aut aliunde sumtus illi depromi non possunt, ad curam funeris ex suo patrimonio suscipiendam obstringitur *L. 22. L. 27. L. 28. ff. eod.* Dum ergo tertius possessor mariti loco ex re pignori obligata dotem restituere debet, exinde etiam loco mariti sumtus deducit. Præsupponitur tamen eodem non nimios esse, hi enim non restituuntur etiam si ex voluntate defunctæ facti sint *L. 14. §. 5. ff. de Relig.* *MBVIIVS P. II. dec. 223. n. 2.* quemadmodum nec nimis exigui qui in contumeliam mortuorum

rum cedere videatur *L. 14. §. 10. de Relig.* quam ob
causam certa summa in allegata sententia ex æquo
& bono determinata.

§. XV. Manet ejusmodi expressa hypo-
theca uxori constituta in salvo, etiam si postea ma-
ritus peculiari chirographo fateatur se ex bonis e-
jus certam quantitatem horum bonorum mutuo
accepisse. Animus enim novandi nunquam præ-
sumitur, sed expresse declarandus *L. 5. C. de No-
vat.* ergo hoc multo magis observabitur ubi no-
vatio in uxorum, quibus alias ratione illatorum
eximia privilegia data sunt, odium allegari debet,
& publice interest dotes mulieribus conservari *L.
1. ff. sol. matr.* Neque contrarium est mutuum
juri hypothecæ, ut forte asseri deberet non posse
mutuum postea contractum cum antea constituta
hypotheca simul subsistere, imo quia mutui datio
ab eo appellata est, quod de meo tuum fiat *L. 2. §.
2. ff. de Reb. Cred.* ex dote vero uxoris bona mariti
sunt, hinc mutuum etiam ex dote fieri posse con-
cedere debemus. Videntur vero mariti saltem e-
jusmodi chirographa ex nimio affectu erga mulie-
res dedisse, cum præsertim in finem, ut probare
possint facilius quantitatem illatorum. Imo inter-
dum ex eadem causa consilii erit, ut uxor, cui ut §.

C

10. mo,

10. mōnuimus hypotheca expressa sine quantitatis determinatione constitui potest, probationis causa ejusmodi chirographum à marito accipiat, inprimis si post intervallum aliquod temporis illud confiteatur. CARPZOV. *L. IV. R. 23. n. 15.* Confirmavit nostram sententiam de hypotheca tacita mulieri intuitu paraphernalium, competente speciali præjudicio DN. WERNHERVS *Obs. P. IV. Obs. 18.* Quod igitur juris est intuitu hypothecæ tacitæ & respectu paraphernorum, illud multo magis juris esse debet, ubi expressam hypothecam accipiendo jamjam satis declaravit, uxor se nudo personali jure non esse contentam, & intuitu dotis, cujus causa semper favorabilior est quam paraphernorum.

§. XVI. In genere expressa renunciatione opus est ad amittendum jus hypothecæ ratione illatorum competens, & consensus curatoris, quia res est in maximum præjudicium cedens, requiritur BERGER. *d. diss. de discrim. bonor. ux. §. 27. & Oecon. Jur. p. 123.* imo si in favorem tertii fit, jurato fieri debet. Potissimum autem expressa hac renunciatione opus erit, quando expressa hypotheca constituta fuit uxori. Ideo enim expressæ hypothecæ constituuntur, ut interveniente consensu magistratus eo securior sit creditor, nec aliter remove-

ri possunt, quam per cassationem, præcedente consensu creditoris. Sequitur hoc præterea ex regula generali, ut nihil tam naturale sit, quam ut quid iisdem modis solvatur, quibus contractum est, *L. 35. L. 100. ff. de R. J.* & quod renunciatio facti sit, nec præsumatur aut intelligatur, alia quam, quæ ex manifestis verbis appareat. *L. 35. §. Et generaliter C. de inoff. test. L. 8. ff. de usur. c. 5. X. de renunc. Menoch. de Præsumt. L. III. Præf. 45. n. 11.*

§. XVII. Quæstio tamen oritur: An prorsus non tacita remissio hypothecæ evenire queat, & annon inprimis illo casu hæc contingat, si uxor patiatu'r maritum fundum sibi sub expressa hypotheca obligatum alienare, & quædam quæ in venditionis contractu à marito, in ejus favorem pacta sunt, inprimis reservationem, *einen Auszug*, aut certam quantitatem annuam sibi assignatam, ex eo contractu, accipiat? In processu, antea recensito, in diversas partes Collegia iverunt: *Lipsienses* negarunt tacitam remissionem isto casu contigisse; *Vitebergenses* contra, ipso facto, accipiendo ejusmodi reservata agnovisse uxorem contractum mariti, & à prætensionibus sibi alias competentibus discessisse statuerunt. Illorum sententiæ generalitas regula superiore paragrapho stabilitæ, & consensu

consensus plerorumque Doctorum assistit, & illud, quod ab emtore maritus uxori stipulatus est, tanquam donatio mortis causa, & ex abundanti, salvo jure hypothecæ mulieri alias competente consideratur. Witebergensium vero opinionem stabilunt varia argumenta. Siquidem qui permittit pignus venire non reservato pignoris jure illud dimittit, *L. 158. ff. de R. J. L. 4. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hyp.* & in dubio liberalitates inter conjuges non admittuntur, multo minus præsumuntur; imo qui negotium aliquod in utilibus agnoscit, illud in aliis quoque agnoscere tenetur. Malletam tamen prioribus accedere, & quidem hanc ob rationem, quod consensus in alienationem rei oppignoratæ expressus requiratur ad effectum remissionis, *CARPZOV. Part. II. Const. 23. def. 28.* & creditor regulariter alienationem hypothecæ, quia illi per eandem non præjudicatur, impedire nequeat, nisi pactum expressum de non alienando præsupponatur, *DN. WERNER. P. VI. Obs. 473.* nec exactioni dotis obstat aliquid acceptum esse, nisi probetur illud transactionis causa acceptum fuisse, *L. 12. C. de Jure dot.*

§. XVIII. Tribuit quidem *CARPZOVIVS P. II. Const. 24. def. 9.* mulieri potestatem alienationem bonorum mariti, ex jure tacitæ hypothecæ, impu-

impugnandi, si ex reliquis mariti bonis ipsi satisfacere nequeat, ne onere vindicationis gravetur. Quod si verum est, multo magis in casu constitutæ expressæ eidem hypothecæ illud admitti deberet, adeoque ubi impedire jure hoc speciali potuisset alienationem uxor, nec tamen contradixisset, eandem poenam negligentiae suæ ferre debere, & non admittendam esse, ut contra tertium in quem per alienationem translata res est, agat, videbitur, sed permanendum in priore sententia, neque CARPZOVII assertum adeo expeditum est ac usu fori probatum; neque si concederemus posse contradicere uxores sequeretur, easdem necessario sub poena amissionis juris sui contradicere debere.

§. XIX. Interim præscriptione tolli posse jus hypothecæ expressæ uxori constitutæ omnes dubio procul concedent, cum præscriptionibus omnia jura perimantur. Ea vero præscriptio non à tempore constitutæ hypothecæ, sed à tempore dissoluti matrimonii, quemadmodum à *JCtis Lipsiensibus*, in sæpius citata sententia expressis verbis judicatum legimus currere incipit. Nam non valenti agere, nulla currit præscriptio. *L. i. in f. C. de annal. exc.* Jam vero uxor non prius agere potest quam soluto matrimonio per mortem aut di-

vortium *L. 240. ff. de V. S. L. 2. solut. matr.* Sunt
 quidem calus, quibus & constante matrimonio
 dotem repetere potest, v. g. quando maritus ad in-
 opiam reductus, quo calu expresse conceditur ei
 actio hypothecaria, tam contra concreditores,
 quam contra tertios possessores in *L. 29. C. de jure
 dot.* ita tamen, ut in Saxonia nostra fructus dotis si
 superflui sunt, nec mulier omnibus ad sustentan-
 dum se suamque familiam opus habet, in massam
 concursus referri possint per ORD. REG. PROC. *ad
 Tit. XXXIX. §. 21.* Item ob deportationem *L. 1. C.
 de repud.* ob alimenta ex pietate præstanda, vel al-
 liam necessariam causam. *L. 73. §. 1. ff. de jure dot.*
 At his omnibus casibus, si jure suo non utitur, non
 præscribitur hypothecæ jus, sed terminus à quo
 præscriptionis etiam ex tempore finiti conjugii
 currit, cum non necessario debeat, sed saltem pos-
 sistis casibus dotem prius repetere.

§. XX. Quodsi solum quidem matri-
 monium per divortium, at reconciliatio subsequi-
 tur & redintegratur matrimonium, dos etiam pri-
 oris matrimonii redintegratur, etiam si alium inter-
 ea virum habuerit, *L. 64. ff. de Jure dot.* modo u-
 xor nondum repetierit dotem prioris matrimonii.
L. 13. L. 40. ff. eod. loc. Imo licet jam actionem ad
 dotem

dotem repetendam instituerit, & lis fuerit contestata, nec tamen ad finem producta, expirat eo ipso ista actio, dum postea reconciliatur, *L. 19. ff. Sol. matr.* Siquidem cum eadem mulier ad eundem virum revertitur, matrimonium idem est. *L. 33. de R. N.* Ubi quaestio incidit, an hoc casu etiam jus hypothecae ratione illatorum constitutae expressae reviviscat? Quod affirmandum esse censeo, partim quia ante restitutam dotem nondum fuit sublata expressa hypotheca, ergo deinde eo facilius, pristino valori restitui potest. Partim quia in *L. 19. ff. Sol. matr.* dicitur: *Omnia in pristino statu manere*, & in *L. pen. §. 5. eod.* prioris dotis causa, in sequentem dotis obligationem translata esse dicitur. Partim quia contractus creduntur in dubio cum iisdem pactis & qualitatibus renovati. Consentiunt affirmanti sententiae ac privilegia dotis hoc casu in simul redintegrari statuunt, *GRAEVEN. Concl. Pract. ad GAIL. L. 11. Obs. 82. conf. 1. num. 1. WOLFFHARD. in diff. Inaug. de dote in secundo matrim. redintegr. lb. 22.*

§. XXI. Casus etiam existere potest, quo sponsa tempore initiorum pactorum dotalem bona sua sponso praenumerando quasi solvit, isque jam ante consummationem nuptiarum per copulam sacerdotalem hypothecam expressam ratione illatorum

rum spe futuri matrimonii constitui curavit, postea vero Sponsalia vel ex necessaria vel voluntaria causa dissolvuntur. Illo certe prerogativa expressæ hypothecæ præ tacita se exerunt luculentissime. Quia enim dos sine nuptiis esse non potest, *L. 1. §. pen. & fin. ff. pro dote.* & unicus casus est ubi virgo dorem & de dote habeat actionem in *L. 7. ff. de R. N. indicatus* & in Saxonia nostra inprimis privilegia dotis demum ex tempore copulæ sacerdotalis, reliquorum vero bonorum ex tempore illationis constante matrimonio factæ oriuntur; ideo sponsa non gaudet jure tacitæ hypothecæ, multo minus prælationis, sed saltem personali privilegio, quod ex speciali ratione, quia intersit reipublicæ & hanc solidum consequi, ut ætate permittente nubere possit, descendit, fruitur per *L. 74. ff. de jure dot. L. 17. §. 1. L. 18. ff. de Reb. aut jud. possid.* Quod nec aliter esse potest, cum nec sponso in bonis sponsæ aliquod jus competat, sed illa omnia sua mobilia etiam in Saxonia per actus inter vivos alienare queat. CARPZOV. *Lib. VI. Resp. 61. n. 5. seq.* Ubi vero in antecessum expressa hypotheca ipsi constituta est, duplex commodum exinde sentit, nempe ut & pingvius ac antiquius jus acquirat, quam si ad consummationem usque ipsi expectandum esset, & intermedio tempore etiam jam secura sit, nec periculum bonorum suorum metuendum habeat.

§. XXII. Postquam hætenus de jure hypothecæ expressæ intuitu bonorum uxoris propriorum dictum est, addendum etiam aliquid de donatione propter nuptias, quæ eidem à marito in securitatem

ritatem & remunerationem dotis constituitur. Hanc equidem uno casu nempe marito ad inopiam vergente, vindicare possunt *L. 19. C. de Jure dot. Nov. 98. c. 6. §. 1.* WERNER. *P. IV. Obs. 191.* quando nempe in re speciali fuit constituta eademque extat. Afferitur etiam donationi propter nuptias si dos consumpta, & in ejus compensationem petitur ab uxore, adeoque hæc de damno vitando saltem certat, & donatio ista surrogatum fit dotis, juxta prælationis à *L. 12. §. 1. C. qui post in pign.* HOFFMANN. *diff. de Don. propter nupt. §. V. lit. c.* Si vero præter dotem eandem petit adeoque lucrum captare vult, secundum jus commune hypothecam saltem tacitam habet, quam ob causam & talis donatio pignus dotis appellatur, LAUTERBACH. *de don. propter nupt. sbef. 54. seq.* quam utrum generalem an vero specialem dicere debeamus, parum interest BERGER. *Oecon. jur. pag. 136.* At in Saxonia Electorali, nisi de expressa hypotheca sibi prospexerit mulier in ultimam classem, inter creditores chirographarios refertur. Quando vero expressa hypotheca ipsi constituta est, vi istius hypothecæ expressæ ordine temporis instar tertii creditoris hypothecarii locus eidem assignatur *Decif. El. 81. CARPZOV. in Decif. Part. III. dec. 281. & RIVINVS ad Tit. XLIII. En. 12. 13.* qui posterior notabiles rationes communicavit: Also hat dieses seinen Abfall / wenn dergleichen Prätenſiones nicht ſchlechterdings nach Verordnung derer Rechte / und bloß als ein debitum legale, sondern aus einem gewissen Pacto und Verschreibung gefodert werden inmassen solches alsodenn / gleich einer andern richtigen

D

Schuld/

Schuld/auch da darüber eine hypothec bestellt, auch derselben unter denen/ so ein dnglich Recht haben/ abgeführt werden muß. Ex eadem ratione, in allegata sententia *Lipfensi* ratione donationis propter nuptias reus condemnatus fuit, utut in pactis dotabilibus nequidem donationis propter nuptias sed tantum des Einbringens und Auszugs/ mentio facta fuerat.

§. XXIII. Ratione dotalitii, quod donationem propter nuptias imitatur, & inter nobiles ac illustres in remunerationem illatae, & in utilitatem feudi versa dotis ex feudo præstari solet, viduæ nobili ex auctoritate *CARPZOVII Part. I. Const. 28. def. 93. & Part. II. Const. 44. def. 4.* jus tacitæ hypothecæ assignant Doctores, quod quidem, præter illud unicum quod succedat in locum dotis, nullo idoneo nititur argumento. Nam *Const. El. 25. P. II. §. allein wo es sich begäbe/* de eo solo casu disponit, quando ob debita feudalia feudum venditum, & ex pretio aliquid superest, imo de sola dote accipienda, quod ostendunt verba: *Sie auch zuvor beleibdinget.* Neque à dote ad dotalitium argumentari licet, sed firma regula est: in exactione dotalitium cum dote nihil commune habere. *MEYIVS, P. I. dec. 172.* Maxime vero in Saxonia Electorali, clara extat dispositio *ORD. PROC. REC. 44 Tit. XLV. §. 6.* quæ nullas in feudo admittit tacitas hypothecas, ergo nec ratione dotalitii. Per expressam ergo hypothecam omnis dubitatio tolli poterit, & tutissimum est dotalitii causa expressam constitui, interveniente consensu domini, à quo demum jus uxoris incipere statuit

BERGER.

BERGER. *Oecon. Jur. L. 1. Tit. 3. lb. 12. not. 3.* & simulta-
nee investorum. Si vero Dominus vasallo præ-
dium cum expressa constituendi dotalitii concessi-
one donat, aut alio titulo in eundem transfert, pot-
est vasallus vi hujus concessionis uxori expressam
hypothecam in pactis dotalibus ratione dotalitii
constituere, nec opus est, ut speciatim deinde om-
nium consensus accedat. RIVINVS *En. ad Tit. 41. En. 11.*

§. XXIV. Intuitu Morgengabæ, cibariorum,
geradæ & donorum nuptialium, deficiente expres-
sa hypotheca nihil plane juris habet uxor orto con-
cursu ac contra tertios, & ne quidem in ultimam
classẽ inter chirographarios admittitur. Nam
dona nuptialia ad dimidium, & res geradicæ tantum
quatenus extant vindicari possunt, exceptis inter
geradam ovibus mariti, quas prorsus in concursu
petere nequit. Morgengabam & Cibaria vero pla-
ne hoc casu denegat mulieribus ORD. PROC. SAX.
Tit. XLIII. §. 4. CARPZOV. P. III. dec. 181. Ratio red-
ditur in allegato textu hæc, quia de lucro captando
contra creditores, qui damnum saltem avertere
quærunt laborent. Jungi possunt huic rationi & al-
iæ. Nempe Morgengabam, quatenus in foemellis
pecudibus consistit, & cibaria, deberi ex prædiis, in
quibus sæpe ipsi mariti nullum dominium habent,
velut ex iis, quæ locata tenent, ex quibus etiam de-
bentur. HORN. *Class. VIII. Resp. 30.* BERG. *Oecon. C. 2.*
Tit. 4. p. 469. Item ratione comestibilium demum
in momento mortis mariti jus acquiri, quod HOR-
NIVS l. 4. defendit, eo vero tempore plerumque im-
minet concursus, nec hæc nova obligatio prioribus

preferri potest. Inprimis vero iniquum foret, hoc jus singulare in aliorum præjudicium detorquere, deficiente, qua hac in parte mulieribus prospectum sit legis dispositione. Cautelæ ergo loco pro sponsalitia largitate aut comestibilibus certam summam sibi determinari & expressam hypothecam a marito constitui curet. *Dec. El. 71. PHILIPPI ad Decif. El. d. det. obs. 1.*

§. XXV. Ex hætenus deductis apparet, semper meliorem fieri conditionem uxoris, quæ sibi live ob dotem paraphernalia aut receptitia, sive ob donationem propter nuptias dotalitium, morgengabam, cibaria, geradam aut alia jura muliebria expressam hypothecam a marito impetrat. Sed queri tamen potest, annon interdum sibi hoc factum etiam præjudicet, & annon expressam hypothecam sub hac clausula: *Daß ihr die Aufkündigung freystellen solle*, accipiendo, jus suum in nudum mutuum transformet, adeoque his maxime in locis ubi jure prælationis gaudent mulieres, illud amittat? Motam hanc questionem aliquando fuisse, testatur præjudicium apud *WIVINVM En. ad Tit. XLIII. En. 19.* quod tamen in negativam datum est, non debet enim utile per inutile vitari.

§. XXVI. Plura addi possent, sed reliqua omnia ex his fluunt, quæ h. l. sunt in medium adducta, nec patitur instituti ratio ut ulterius digrediar. Potius rectius sententiarum judicio me submitto, quemvis vero Lectorem a quom & benevolumibus laboris censorem mihi expeto.

SOLI DEO GLORIA.